

บันทึก

เรื่อง สิทธิที่จะรับค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการที่ตาม
ไปปฏิบัติหน้าที่อีกท้องที่หนึ่งโดยผลของการย้ายที่ทำการ

กรมสรรพากรได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๕/๑๒๒๒๐ ลงวันที่ ๑๘
กรกฎาคม ๒๕๓๗ หรือปัญหาข้อกฎหมายมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่า เนื่องจาก
กรมสรรพากรได้ย้ายที่ทำการสำนักงานสรรพากร เขต ๘ ซึ่งเดิมตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช ไปตั้งอยู่ ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้ข้าราชการผู้ซึ่งรับราชการครั้งแรก ณ
สำนักงานสรรพากร เขต ๘ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามไปปฏิบัติหน้าที่ประจำที่สำนักงาน
สรรพากร เขต ๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วย ในการนี้ กรมสรรพากรได้หารือกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับ
สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ ว่า กรณีดังกล่าว
ข้าราชการผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรก ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีสิทธิเบิกค่าเช่า
บ้านได้หรือไม่ ซึ่งกรมบัญชีกลางได้ตอบข้อหารือตามหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๒/๔๖๐๑ ลงวันที่ ๕
ตุลาคม ๒๕๓๕ ว่า “พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ มาตรา ๗ กำหนดว่า
ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานต่างท้องที่ หากไม่อยู่ในข่ายต้องห้าม ตาม
(๑)-(๔) ให้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการ หมายเลข ๑ แต่กรณีที่
หารือเป็นการย้ายสำนักงานมิใช่ย้ายข้าราชการ ดังนั้น ข้าราชการที่ต้องตามไปปฏิบัติงานที่
สำนักงานสรรพากร เขต ๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน...” ซึ่งกรมสรรพากร
พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๗ ดังกล่าวกำหนดว่า “...ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไป
ประจำสำนักงานต่างท้องที่มีสิทธิรับค่าเช่าบ้าน...” และมาตรา ๔ “ท้องที่” หมายความว่า
กรุงเทพมหานครอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือท้องที่ของอำเภอ และหรือกิ่งอำเภอที่กระทรวงการคลัง
กำหนดให้เป็นท้องที่เดียวกันตามมาตรา ๕ และมาตรา ๕ กำหนดว่า “ให้กระทรวงการคลังมี
อำนาจประกาศกำหนดให้อำเภอและกิ่งอำเภอหลายท้องที่รวมกันเป็นท้องที่เดียวกันได้” จะเห็น
ได้ว่ามาตรา ๕ มิได้กำหนดให้เข้าใจได้ว่า “ท้องที่” มีความหมายเช่นเดียวกับ “สำนักงาน” และ
กระทรวงการคลังก็ได้ประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ “ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอในท้องที่จังหวัดสุ
ราษฎร์ธานี เป็นท้องที่เดียวกับอำเภอหรือกิ่งอำเภอในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช” ฉะนั้น
ตามที่กรมบัญชีกลางเห็นว่า “ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน เพราะเป็นการย้ายสำนักงานมิใช่ย้าย
ข้าราชการ” จึงไม่น่าจะถูกต้อง เพราะกฎหมายระบุไว้ว่า “...ไปประจำสำนักงานต่างท้องที่...” และ
สำนักงานสรรพากร เขต ๘ ซึ่งเดิมตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต่าง
ท้องที่กับสำนักงานสรรพากรเขต ๘ ที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ฉะนั้น
ข้าราชการผู้ที่ได้รับการบรรจุครั้งแรกที่สำนักงานสรรพากร เขต ๘ จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงควร
มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗

กรมสรรพากรจึงขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายว่าความเห็นของกรมสรรพากร ถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพากรและกรมบัญชีกลาง) ประกอบการพิจารณาแล้ว เห็นว่า สิทธิในการรับค่าเช่าบ้านข้าราชการเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ ซึ่งตามมาตรา ๗^๑ วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า ข้าราชการผู้ที่จะมีสิทธิรับค่าเช่าบ้านจะต้องเป็นข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ โดยข้าราชการผู้นั้นต้องมีได้เป็นผู้ที่ทางราชการจัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว ไม่เป็นผู้ที่มีเคหสถานของตนเองหรือของคู่สมรสที่พ้ออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ ไม่เป็นผู้ที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่ชกกลับเข้ารับราชการใหม่ หรือไม่เป็นข้าราชการวิสามัญ

ตามข้อหารือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่า รองอธิบดีกรมสรรพากรปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมสรรพากรได้มีคำสั่งให้ข้าราชการของสำนักงานสรรพากรเขต ๘ จำนวน ๖๔ รายเดินทางไปประจำสำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานีตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ๒๓๑/๒๕๓๕ แล้ว ประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ การที่สำนักงานสรรพากร เขต ๘ ย้ายที่ทำการเดิมจากจังหวัดนครศรีธรรมราชไปอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งทำให้ข้าราชการของสำนักงานต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการยังสำนักงานแห่งใหม่ถือว่าข้าราชการของกรมสรรพากรดังกล่าวได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามเงื่อนไขของมาตรา ๗^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า ตามระเบียบของทางราชการ ข้าราชการต้องปฏิบัติราชการ ณ สถานที่หรือสำนักงานที่ตนเองสังกัด ฉะนั้น ใน

^๑ มาตรา ๗ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ มีสิทธิรับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

(๒) มีเคหสถานของตนเอง หรือของสามีหรือภริยาที่พ้ออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) เป็นข้าราชการวิสามัญ

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับอัตราเงินเดือนในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

กรณีที่มีการย้ายสถานที่ทำการก็เป็นความจำเป็นของข้าราชการที่จะต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการ ณ สถานที่หรือสำนักงานที่ย้ายไปซึ่งในบางกรณีอาจทำให้ได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย อันเนื่องมาจากการย้ายสถานที่ทำการดังกล่าวด้วย ปัญหาที่ขอหารือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมสรรพากรว่า สำนักงานสรรพากร เขต ๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระยะทางห่างจากสำนักงานเดิมที่จังหวัดนครศรีธรรมราชถึงสองร้อยห้าสิบกิโลเมตร และต้องใช้เวลาเดินทางประมาณสามชั่วโมง ดังนั้น ตามสภาพความเป็นจริงจึงทำให้ข้าราชการต้องย้ายที่พักอาศัยติดตามไปปฏิบัติราชการ ณ สำนักงานแห่งใหม่ด้วยเพื่อให้ปฏิบัติราชการได้อย่างปกติ ดังนี้ เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ว่า ทางราชการประสงค์จะช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุ แล้ว การตีความมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ จึงต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามความเป็นจริงประกอบด้วย คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) จึงเห็นว่า การที่ข้าราชการผู้ใดต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่และเป็นเหตุให้ข้าราชการนั้นต้องได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ข้าราชการผู้นั้นก็ย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกานี้

อนึ่ง ปัญหาการตีความกฎหมายที่เกิดขึ้นนี้เพราะกรมบัญชีกลางถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ซึ่งได้เคยวินิจฉัยในปัญหาทำนองเดียวกันนี้ในเรื่องเสรีจที่ ๓๕๙/๒๕๓๑^๓ อย่างไรก็ตาม บัดนี้ ศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยแล้วว่า กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่^๔

ดังนั้น การที่ข้าราชการสำนักงานสรรพากรเขต ๘ ต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่นั้น ย่อมเข้าเงื่อนไขของมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่จะมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ บันทึก เรื่อง การเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการในสังกัดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมกับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๗๒๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๑

^๔ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๒๓/๒๕๓๘ ระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โจทก์ นางสาวณิยา ชุศักดิ์ จำเลย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๓๘